

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ
ЦЕНТР ГЕНДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ОСВІТИ
МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

ПЕРША ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН ТА СВІТОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ»**

25 БЕРЕЗНЯ 2011 Р.

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МАРІУПОЛЬ — 2011

ББК 66.4я431
УДК 327(063)

Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу: Збірник матеріалів Першої Інтернет-конференції (25 березня 2011 р.) / Під заг. ред. К. В. Балабанова. — Маріуполь, 2011. — 185 с.

Редакційна колегія:

К. В. Балабанов, д.політ.н., професор, ректор МДУ; **І. С. Пономарьова**, д.іст.наук, професор кафедри МВ та ЗП, декан історичного факультет МДУ; **С. В. Янковський**, к.філос.н., доцент кафедри філософії та соціології, заступник декана історичного факультету МДУ; **М. В. Зіміна**, старший викладач кафедри МВ та ЗП, заступник декана історичного факультету МДУ; **М. В. Булик**, старший викладач кафедри МВ та ЗП, заступник завідувача кафедри МВ та ЗП; **Н. В. Гаврилова**, к.іст.наук, доцент; **В. Ф. Лисак**, к.іст.н., доцент; **С. П. Пахоменко**, к.іст.н., доцент; **А. М. Дегтеренко**, к.політ.н, доцент кафедри МВ та ЗП; **Є. В. Рябінін**, к.політ.н, доцент кафедри МВ та ЗП; **М. Т. Подибайло**, старший викладач кафедри МВ та ЗП; **О. О. Черепченко**, старший викладач кафедри МВ та ЗП.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики (протокол № 8 від 16.03.2011).

Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету Маріупольського державного університету (протокол № 6 від 02.03.2011).

Маріупольський державний університет, 2011
Історичний факультет, 2011
Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики, 2011

Маріупольського державного університету
УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ПЕРІОД
ПРЕЗИДЕНТСТВА В. Ф. ЯНУКОВИЧА 76

*Терлибовка А. М.,
студентка II курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ В ЄС ПІСЛЯ ПРИХОДУ ДО ВЛАДИ В.Ф.ЯНУКОВИЧА 79

*Коршунова С. В.,
студентка 2 курсу, спеціальності «Міжнародні відносини»,
Маріупольського державного університету*
УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ ДО ЄС 81

ГЕОПОЛІТИЧНА ДУМКА ТА ГЕОСТРАТЕГІЧНІ ПРОЦЕСИ В ХХІ СТ.

*Константинова В. А.,
студентка III курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
ГЕОПОЛІТИЧНЕ СУПЕРНИЦТВО ІРАНУ І США В
БЛИЗЬКОСХІДНОМУ РЕГІОНІ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ
ІРАНСЬКОЇ ЯДЕРНОЇ ПРОГРАМИ 84

*Васілян В. Г.,
студент IV курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
ГЕОПОЛІТИЧНЕ НАСЛІДКИ БУДІВНИЦТВА НАФТОПРОВОДУ
ІРАН – ВІРМЕНІЯ 86

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ДЕРЖАВ СВІТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*Фоміних О. В.,
студентка IV курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
РОЗВИТОК БРИТАНСЬКО-ІНДІЙСЬКИХ ВІДНОСИН НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 89

Іванець Т. М.,

*студентка ОКР Магістр спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
**АСЕАНІВСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ЯПОНІЇ В
КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ В АТР**

93

*Касьян Т. О.,
студентка ОКР «Спеціаліст» спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
**ФРАНЦУЗЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ У КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ
ЄДИНОЇ ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ**

95

*Поліщук С. І.,
студент IV курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
**СУЧАСНА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТУРЕЧЧИНИ НА БЛИЗЬКОМУ
СХОДІ**

99

*Потес А. В.,
студентка IV курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
**НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ПОЛІТИКИ ШВЕЙЦАРСЬКОГО СОЮЗУ**

101

*Савка О. В.,
студент ОКР «Бакалавр» спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
**СУТЬ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ У ФРАНКО-АМЕРИКАНСЬКИХ
ВІДНОСИНАХ ТА ЇХ ПОДОЛАННЯ Н. САРКОЗІ**

105

*Шварева А. В.,
студентка ОКУ «Магістр» спеціальності «Международные
отношения» Мариупольского государственного университета*
**ЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ НЕМЕЦКО-РОССИЙСКИХ
ОТНОШЕНИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ**

107

*Телиця А. А.,
студентка II курсу спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*
**ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ АМЕРИКАНО-КИТАЙСЬКИХ ВІДНОСИН У
ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

110

*Томашук В. В.,
студентка IV курсу спеціальності «Міжнародні відносини»*

6. India-UK Joint Press Statement during UK Prime Minister's visit [Electronic resource]. — Mode of access : <http://meaindia.nic.in/mystart.php?id=530516210>. — Title from the screen.
7. The New Delhi Declaration: India And United Kingdom: Partnership For A Better And Safer World [Electronic resource]. — Mode of access : <http://meaindia.nic.in/mystart.php?id=53052426>. — Title from the screen.

УДК 327(52:5-672)(043)

АСЕАНІВСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ЯПОНІЇ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В АТР

Іванець Т. М.,

*студентка ОКР Магістр спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*

У 60-ті рр. ХХ ст. Японія виходить на друге місце по економічному розвитку серед країн капіталістичного світу. Серед представників японської політичної еліти починають активізуватися ідеї щодо приведення політичної ваги країни у відповідність до її економічного положення. Знову розробляються пан-японські геополітичні концепції, відповідно до яких Японія має стати на чолі інтеграційних процесів в Азії. Серед них наступні: «Тихоокеанське об'єднання» 1959 р., «Тихоокеанська зона вільної торгівлі» 1965 р., «Організація Азіатсько-Тихоокеанської сфери співпраці» 1967 р. Прем'єр-міністр Сато у 1969 р. виступає з ідеєю об'єднати Східну, Південно-Східну Азію та Тихоокеанську зону в єдине Тихоокеанське співтовариство на чолі з Японією. Наприкінці 70-х рр. ХХ ст. цю ініціативу продовжив прем'єр-міністр Т. Мікі, який створив спеціальну групу для розробки основних засад майбутнього Тихоокеанського співтовариства.

Спроба Японії очолити інтеграційні процеси в Азії (навіть в рамках теорії) викликала незадоволення в країнах регіону як на офіційному рівні так і серед населення, що проявилось в антияпонський виступах та обвинувачення у поверненні Японії до мілітаризму. Тому вже у першій половині 80-х рр. ХХ ст. офіційний Токіо переглянув свій підхід до цього питання. Прем'єр-міністр Накасонє під час своїх візитів до ряду країн Південно-Східної Азії у 1983 р. висказав думку про те, що ініціатива щодо інтеграційних процесів в регіоні має йти від країн Південно-Східної Азії. Ядром має виступити Асоціація Південно-Східної Азії, створена в 1967 р. Таким чином, Японія мала вирішити проблему антияпонських настроїв. На чолі інтеграційних процесів стає АСЕАН, яка жодною країною не сприймається як «агресор», а Японія отримує політичний вплив через АСЕАН за допомогою економічних важелів [1].

Впродовж 70-х рр. політичні кола Японії проводили цілеспрямований курс на підвищення власної економічної ролі в цьому регіоні. Близь 30% Офіційної допомоги розвитку Японії у 60-80-х рр. відводилося саме країнам

АСЕАН. У 1977 р. був створений форум Японія – АСЕАН. Метою японського керівництва було поставити політичні режими та економіки цих країн в залежність від Японії, і потім контролювати інтеграційні процеси в регіоні руками АСЕАН. Подібної стратегії Японія притримувалася і впродовж 90-х рр. ХХ ст. Одним з її продуктів став Асеанівський регіональний форум - АРФ. Японія відіграла суттєву роль у його створенні в 1994 р., однак не взяла на себе керівну роль. Той факт, що АРФ очолила регіональна організація АСЕАН, яка не мала глобальних амбіцій, дозволив об'єднати ключових регіональних гравців, які мали між собою суттєві протиріччя, таких як Японія, Китай, Росія. Це було б не можливо, як би на чолі стояла Японія [3; с. 28].

У 90-ті рр. ХХ ст. Японія продовжує нарощувати обсяги своїх інвестицій в країни АСЕАН, зростає товарообіг. Вигідною для Японії з політичної точки зору стала економічна криза 1997-1998 рр. Захід виявився байдужим до азійських проблем. Японія ж надала допомогу країнам АСЕАН у розмірі майже 50 мільярдів доларів, що дозволило країнам Південно-Східної Азії вже у 1999р. почати виходити з кризи. Це сприяло росту рейтингу Японії у країнах АСЕАН. В результаті в Ханойському плані 2000р. було проголошено, що країни АСЕАН будуть підтримувати намагання Японії стати постійним членом Ради Безпеки ООН. Тобто, Японія нарешті зламала недовіру з боку країн АСЕАН, що давало їй змогу в майбутньому більш активно діяти в регіоні і не озиратися кожного разу.

Однак, на цей час реальну конкуренцію для регіонального лідерства Японії починає складати Китай, і тому інтеграційні процеси продовжують розвиватися на площадці АСЕАН. В 1997 р. з'являється новий формат співпраці АСЕАН+3 (Японія, Китай, Південна Корея), який охоплює 20 основних сфер співробітництва. У 2005р. формується Східно-Азіатський саміт – АСЕАН+6 (долучаються Індія, Нова Зеландія, Австралія). В цих умовах економічна складова у співпраці з АСЕАН, як важіль політичного впливу на Асоціацію, залишається для Японії дуже важливою. У 2008 р. Японія підписує договір про економічну співпрацю з АСЕАН (до цього були лише договори з окремими країнами), тобто виводить економічні відносини з Асоціацією на більш високий рівень.

У 2009 р. прем'єр-міністр Японії Хатояма виказує ідею щодо створення Східно-Азіатського Співтовариства за ініціативи Японії. Це була перша подібна ініціатива японської держати після антияпонських виступів в 60-70-х рр. ХХ ст. Японська ініціатива цього разу не викликала такої негативної реакції як колись [2].

Однак необхідно зазначити, що в сьогоденній ситуації у Японії не має шансів створити регіональне об'єднання під своїм реальним керівництвом. Китай зараз є тією силою, яка претендує не лише на регіональне лідерство, але й на світове. Створити об'єднання, де головну скрипку поділили б між собою Китай та Японія, при тому стані справ, що склався, не можливо – дуже багато перехресних інтересів та амбіцій. Саме тому інтеграційне об'єднання в азійському регіоні реально створити лише поставив у центр інтеграційних процесів третю силу. Цією силою може стати АСЕАН. Асоціація підтримує

тісні відносини з регіональними лідерами, має досвід в інтеграції та структури, в рамках яких вже сьогодні ефективно взаємодіють найвпливовіші азіатські держави. Тобто, для Японії сьогодні АСЕАН - це не просто партнер, але й можливість реалізувати японські інтеграційні ініціативи та вплинути ситуацію в регіоні. Підтвердження цьому ми можемо знайти в Дипломатичних блакитних книгах Японії, де визначаються засади та напрямки зовнішньої політики країни. Саме там азіатський вектор, а особливо всебічна співпраця з АСЕАН, вже багато років визначається як стратегічна.

Список використаних джерел

1. Владимиров В. Безопасность в АТР: проблемы и перспективы [Электронный ресурс] / В. Владимиров. — Режим доступа : http://www.rau.su/observer/N27_93/27_05.NTM. — Название с экрана.
2. Кистанов В. Внешняя политика кабинета Хатоямы [Электронный ресурс] / В. Кистанов. — Режим доступа : http://www.japan-assoc.ru/fileadmin/user_upload/20091202-Tezisy.doc. — Название с экрана.
3. Маштибей В. АСЕАН – зміна принципів / В. Маштибей // Зовнішні справи. — 2008. — № 9. — С. 27—30.
4. Chairman's Statement The 10th ASEAN Plus Three Foreign Ministers Meeting, 22 July 2009, Thailand [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.aseansec.org/21832.htm>. — Title from the screen.

УДК 327 (430+44)(043)

ФРАНЦУЗЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ У КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Касьян Т.,

*студентка ОКР «Спеціаліст» спеціальності «Міжнародні відносини»
Маріупольського державного університету*

Проблема створення європейської системи безпеки й оборони постає з самого початку формування нової Європи, що почалося після Другої світової війни. Погляд на модель європейської безпеки з точки зору функціоналізму визначає її розуміння як процесу динамічної співпраці країн, як спільноту політичних настанов, стратегій та методів, які використовуються для запобігання війни при дотриманні здібності до політичного визначення.

В умовах розділу світу на два табори виникає така модель європейської безпеки як Організація Північноатлантичного договору (4 квітня 1949р.). У цей же час європейське будівництво починає складати основу зовнішньої політики Франції, що мала за мету: відновити мир та гарантувати безпеку держави, закріпити демократичну форму управління, створити єдиний економічний та валютно-грошовий простір. Французька республіка фактично виступає ініціатором створення автономної системи від НАТО, у результаті чого створює